

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

«Розвиток системи оцінювання в Новій українській школі»

Модуль 1. Підходи до вираження оцінки як показника досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 1.1. Система оцінювання у закладі освіти: український та фінський досвіди – порівняльний аналіз (лекція, 2 години)

План лекційного заняття:

- 1.1.1. Практика оцінювання у фінських школах: короткий коментар.*
- 1.1.2. Порівняльний аналіз українського та фінського досвідів оцінювання учнів початкової школи.*

Тема 1.2. Роль і завдання вчителя у процесі розвитку оновленої системи оцінювання (лекція , 1 година; практичне , 1 година)

План лекційного заняття:

1.2.1. Основні аспекти оновлених методичних рекомендацій МОН України щодо оцінювання у 1-4 класах Нової української школи.

План практичного заняття:

- 1.2.2. Опитування вчителів початкових класів «Як ми оцінюємо результати навчання учнів?» : короткий коментар (практичне , 1 година)*

Модуль 2. Оцінювання результатів навчання учнів

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 2.1. Практики та інструменти формувального оцінювання у початкових класах (практичне, 4 години)

План практичного заняття:

- 2.1.1. Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів.*
- 2.2.2. Співвіднесення характеристики результату навчання з Орієнтовною рамкою оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів.*
- 2.2.3. Відмінності між практиками оцінювання для навчання і навчання.*

2.2.4. Фідбеки за результатами виконання завдань тематичних робіт з математики у I семестрі 2021-2022 н.р. за навчальними виданнями Барна Марія, Паук Людмила «Розвиваємо математичну грамотність. Тематичні роботи з математики. 3/4 клас НУШ».

День 1: 28 жовтня 2020 р., 16.45-17.30

Тренер: Аня Хурінайнен-Косунен

Оцінювання результатів навчання учнів у фінській загальноосвітній школі

Навички вчителів з оцінювання та культура
оцінювання

Основні елементи фінської національної освітньої програми для базової середньої освіти

Загальні положення стосовно

- розвитку шкільної культури,
- навчального середовища та методів роботи,
- оцінювання учнів,
- підтримки навчання, благополуччя учнів

7 наскрізних компетентностей

- Кожен предмет формує певні компетентності учня
- Включені у визначення цілей і основних напрямків змісту предметів

Багатодисциплінарні навчальні модулі

- Щонайменше один багатодисциплінарний навчальний модуль кожного навчального року

Предмети 1-2 класи

Цілі, напрямки змісту,
педагогічні рекомендації, цілі
оцінювання

Предмети 3-6 класи

Цілі, напрямки змісту,
педагогічні рекомендації, цілі
оцінювання

Предмети 7-9 класи

Цілі, напрямки змісту,
педагогічні рекомендації, цілі
оцінювання

Змінюємо форми роботи школи

- Мета полягає в тому, щоб сформувати шкільну культуру, яка сприяє навчанню, взаємодії, участі, благополуччю та сталому способу життя.
- Школа як навчальна спільнота.
- Створення умов для проведення експериментів, досліджень, активного навчання, фізичної активності та ігрової діяльності.
- Культурне різноманіття та мовна обізнаність

Коротко про національну освітню програму

- Розширення можливостей для участі учнів
- Навчання поза класною кімнатою
- Сучасний підхід до оцінювання
- Наскрізні компетентності за всіма предметами
- Багатодисциплінарні навчальні модулі
- Використання ІКТ
- Школа для всіх

Практики оцінювання в фінських школах

1. Оцінювання шкільної діяльності

- Закон та указ про базову середню освіту
- Національна освітня програма (www.orph.fi)
- Освітня програма школи, розроблена на основі національної освітньої програми
- Власні рекомендації школи щодо оцінювання, власні практики вчителів

2. Кожен учитель оцінює власну роботу (самооцінювання) шляхом оцінювання результатів навчання учнів (система зворотного зв'язку) -> це допомагає вчителям планувати викладання.

3. Оцінювання результатів навчання учнів

- Формувальне оцінювання: під час навчання, тобто постійне оцінювання
- Підсумкове оцінювання: наприкінці навчальних модулів та навчального року = звіт, підсумкове оцінювання по завершенні здобуття базової середньої освіти

Закон та указ про базову освіту в Фінляндії (законодавство про шкільну освіту)

Закон, §22

Мета оцінювання учнів полягає в тому, щоб спрямовувати учнів та стимулювати до навчання, розвивати здатність учнів до самооцінювання. Навчання, робота та поведінка учня повинні оцінюватися за допомогою різних форм.

Указ, §10

Інформація про хід навчання учня та його роботу й поведінку повинна надаватися учневі та його батькам (або особам, які їх замінюють) так часто, як це потрібно. **Освітня програма** містить більш докладні інструкції щодо надання такої інформації.

Закон та указ

визначають два взаємодоповнюючих завдання

Спрямовувати учня та стимулювати до навчання. Це сприяє навчанню.

Оцінювати успішність учня з урахуванням поставлених цілей

● ● Об'єкти оцінювання в освітній програмі

1. Результати навчання та поступ у навчанні учнів.

2. Робочі навички учнів:

- усі вчителі, які щось викладають учню, оцінюють його робочі навички,
- робочі навички є складовою частиною предметів.

3. Поведінка учнів

- оцінюється всіма вчителями учня,
- оцінювання не повинно бути зосереджене на особистісних характеристиках учня

● ● Функції оцінювання

Спрямовувати, заохочувати та підтримувати в процесі навчання.

Допомагати учневі ставити цілі щодо власного навчання.

Описувати, наскільки добре учень досягає цілей щодо зростання та навчання.

Допомагати учневі розуміти, як і навіщо він навчається.

Допомагати учневі розвивати реалістичне розуміння себе як учня

Розвиток системи оцінювання в школі – роль педагогічного керівництва школи в оцінюванні

Хто або що не оцінюється в Фінляндії

- Оцінювання не є самотійним завданням або діяльністю в школі.
- Учні не порівнюють один з одним.
- Немає національного оцінювання, що носить характер «високих ставок».
- Немає шкільних інспекторів: немає оцінювання окремих шкіл або вчителів

Хто або що не оцінюється в Фінляндії

- Вчителі не оцінюють один одного.
- Директори шкіл не оцінюють окремих вчителів.
- Немає перевірки матеріалів або підручників.
- Оцінювання не ґрунтується на особистості учня, його темпераменті або інших особистісних характеристиках

● ● Принципи оцінювання

1. Оцінювання є рівним.
2. Оцінювання вимагає відкритості, співпраці та участі учнів:
 - взаємодія, зворотний зв'язок, співпраця між школою та батьками.
3. Оцінювання носить систематичний і послідовний характер:
 - шкільні процедури, оцінювання власної роботи учителем, цілеспрямована робота.
4. Оцінювання є різноманітним і відбувається досить часто.
5. Оцінювання ґрунтується на цілях і критеріях.
6. Оцінювання враховує вік і здібності учня

● ● Оцінювання навчальних досягнень учнів – це не оцінювання учнів

Що таке оцінювання навчальних досягнень?

- Навчання, викладання та оцінювання тісно пов'язані між собою.
- Оцінювання не можна відокремлювати від концепції навчання.
- Оцінювання - це зіставлення поставлених цілей і досягнутих результатів: як ці цілі були досягнуті?

Оцінювання навчальних досягнень учнів

- Надає зворотний зв'язок та інформацію (для учнів і батьків) щодо навчання, освітнього процесу та результатів навчання учня.
- Розвиває, спрямовує та підтримує навчання (формувальне оцінювання).
- Підтримує учнів, допомагає зрозуміти власний процес навчання.
- Надає можливість зрозуміти, якого прогресу досягають учні у навчальному процесі.
- Сприяє участі учня, розширює його можливості

● ● Оцінювання навчальних досягнень учнів

- Повинно ґрунтуватися на різнобічній і безперервній (протягом шкільних років) демонстрації знань та умінь.
- Повинно бути справедливим та етичним.
- Оцінювання не залежить від особистості учня, його темпераменту або інших особистісних характеристик

Оцінювання - це навичка (- >учня, вчителя, батьків)

● ● Оцінювання на основі цілей і критеріїв

- В його основі лежить рівень знань та умінь, визначений на національному рівні, а також компетентності вчителя з оцінювання.
- Базується на документально оформлених фактах, а не обмежених знаннях.
- Розвиток робочих навичок: навичок самостійної роботи та роботи в групі.
- Розвиток когнітивних навичок: лінгвістичні можливості.
- Сприяння поступу в навчанні

● ● Оцінювання на основі цілей і критеріїв

- Розвиток наскрізних компетентностей (оцінюються під час оцінювання всіх предметів, а не окремо).
- Результати навчання за різними предметами, навички навчання.
- Результати залежать від цілей, визначених для кожного предмету.
- Наприкінці кожного року учень отримує звіт за навчальний рік

Оцінювання на основі цілей і критеріїв

- **Критерії не є цілями для учнів.**
- **Критерії – це інструменти оцінювання для вчителя.**
- Освітня програма містить критерії оцінювання навчальних досягнень з усіх предметів: опис достатнього рівня компетентності (бал 8 = знання на достатньому рівні).
- У 2020 році для підсумкового оцінювання в 9-му класі будуть визначені критерії оцінювання навчальних досягнень з усіх предметів (бали 5, 7, 8 і 9)

Оцінювання протягом шкільного року:

основні аспекти

- Учні ставлять цілі щодо свого навчання.
- Постійне оцінювання під час навчання (робочі навички, поведінка, поступ і досягнення).
- Проміжне оцінювання: учні отримують зворотний зв'язок щодо свого поступу та компетентностей. Школа вирішує, скільки разів протягом навчального року та в якій формі проводитиметься проміжне оцінювання: усно/вербально, письмово або у вигляді обговорення питань оцінювання за участю учня та батьків

Оцінювання протягом шкільного року: основні аспекти

- Самооцінювання: який у мене поступ у навчанні, які цілі, наскільки мені вдалося досягти цілей.
- Взаємооцінювання, групове оцінювання.
- Обговорення питань оцінювання між учителем та учнем.
- Обговорення питань оцінювання між учителем, учнем і батьками.
- Звіт за навчальний рік наприкінці шкільного року (предмети та поведінка): в балах для 4-9 класів. Може бути доповнений у словесній формі.
- Звіт з результатами підсумкового оцінювання наприкінці 9-го класу

Система оцінювання в школі

● ●
Мета шкільної системи оцінювання полягає в тому, щоб підтримати в учня:

- 1) почуття власної гідності (**позитивний індивідуальний зворотний зв'язок**);
- 2) впевненість у собі (**підтримка, посилення, реалістичний і позитивний зворотний зв'язок**);
- 3) самопізнання (**розуміння себе як учня, самоефективність**),
а не просто зосереджуватися на успішності учня

Оцінювання ґрунтується на сильних сторонах

- У школі варто систематично застосовувати підхід, який заснований на пошуку сильних сторін і навичок, що ведуть до благополуччя. Такий підхід дозволить учневі відчувати себе цінним і знаходити сенс у своїх діях (Селігман та інші, 2009).
- Оцінювання - це надання цінності.
- Оцінювання закликає вчитися.
- Оцінювання допомагає рухатися вперед

● ● Що таке педагогіка сильних сторін?

- У кожного учня є певні сильні сторони.
- Учня спрямовують для того, щоб він міг знайти свої сильні сторони.
- Учень відчуває, що чогось досягає та його приймають.
- Радість пізнання зростає.
- В учня розвивається належна самооцінка та впевненість у собі.
- Результати навчання поліпшуються

● ● Що таке педагогіка сильних сторін?

- Зворотний зв'язок, який підтримує, заохочує та сприяє навчанню, допомагає учню зрозуміти, які в нього є сильні сторони, а за якими напрямками йому потрібно більше працювати.
- Навчає говорити про свої сильні сторони та напрямки розвитку.
- Навчає приймати інших та розвивати соціальні навички.
- Допомагає отримати реалістичне розуміння себе як учня.

(Kaisa Vuorinen 2015 and Lotta Uusitalo-Malmivaara 2016)

Основа моєї викладацької діяльності?

Який я вчитель? Саморефлексія!

- Які речі впливають на мою викладацьку діяльність?
- Які цінності керують моєю викладацькою діяльністю/шкільною роботою?
- Які переконання впливають на мою власну роботу?
- Як мій власний шкільний досвід керує моєю викладацькою діяльністю?
- Що я думаю про навчання, знання та людину?

Професійна ідентичність учителя, практична теорія

- Вбудована в учителя модель дії.
- Спрямовує діяльність вчителя.
- Включає погляди, особисті переконання, досвід, знання та теорії, розуміння, попередні концепції, цінності освіти та викладання

● ● Практична теорія

- Спрямовує педагогічну діяльність учителя в класі.
 - Змінюється зі збільшенням знань та досвіду.
 - Її слід бачити – навчання саморефлексії.
 - Вчителі використовують практичну теорію як основу для своєї повсякденної роботи, але вона є також дзеркалом для роздумів учителя про те, як він викладає.
- (К. Стенберг, Л. Карлссон, Х. Піткяніємі і К. Мааранен. 2014. Ідентичність студентів перших курсів - майбутніх вчителів, обумовлена їхніми практичними теоріями. Європейський журнал з педагогічної освіти, 37(2), 204-219 / Stenberg, K., L. Karlsson, H. Pitkaniemi, and K. Maaranen. 2014. Beginning student teachers' teacher identities based on their practical theories. European Journal of Teacher Education, 37(2), 204-219)

Професійна ідентичність учителя, практичні знання

Ви маєте бачити свої практичні знання – зробіть це вдома!

- Напишіть твір про свої практичні знання «Який я вчитель?»

АБО

- намалюйте чи метафорично опишіть свої практичні знання: наприклад,
 - інструктор з водіння,
 - продавець у магазині іграшок,
 - капітан круїзного лайнера тощо

АБО

- розробіть інтелект-карту своїх практичних знань

РОЛЬОВА КАРТА ВИКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

День 2: 29 жовтня 2020 р.

16.15-17.00
Форми оцінювання

Тренер: Аня Хурінайнен-Косунен

Діти світу – «Дитина», Рональд Рассел (Ronald Russel)

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

ДИТИНА

Якщо дітей постійно критикують, вони вчаться засуджувати.

Якщо діти живуть в умовах ворожнечі, вони вчаться насильства.

Якщо дітей постійно висміюють, вони вчаться зневажати себе й замикаються у собі.

Якщо дітей постійно соромлять, вони вчаться почувати постійну провину.

ДИТИНА

Якщо дітей підтримують, вони вчаться впевненості в собі.

Якщо дітей хвалять, вони вчаться самоповаги.

Якщо діти живуть в умовах справедливості, вони вчаться бути справедливими.

Якщо діти живуть у безпеці, вони вчаться довіряти.

ДИТИНА

- Якщо діти живуть з визнанням, вони вчаться приймати й цінувати себе та інших.
- Якщо діти живуть у добрі та толерантності, вони вчаться терпимості.
- Якщо дітей сприймають такими, якими вони є, й добре до них ставляться, вони вчаться розуміти, що світ прекрасний

Форми оцінювання

1. Діагностичне оцінювання

2. Формувальне оцінювання

3. Підсумкове оцінювання

4. Прогностичне оцінювання

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

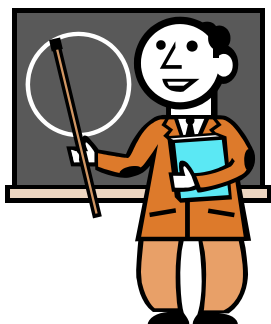
Ministry for Foreign
Affairs of Finland

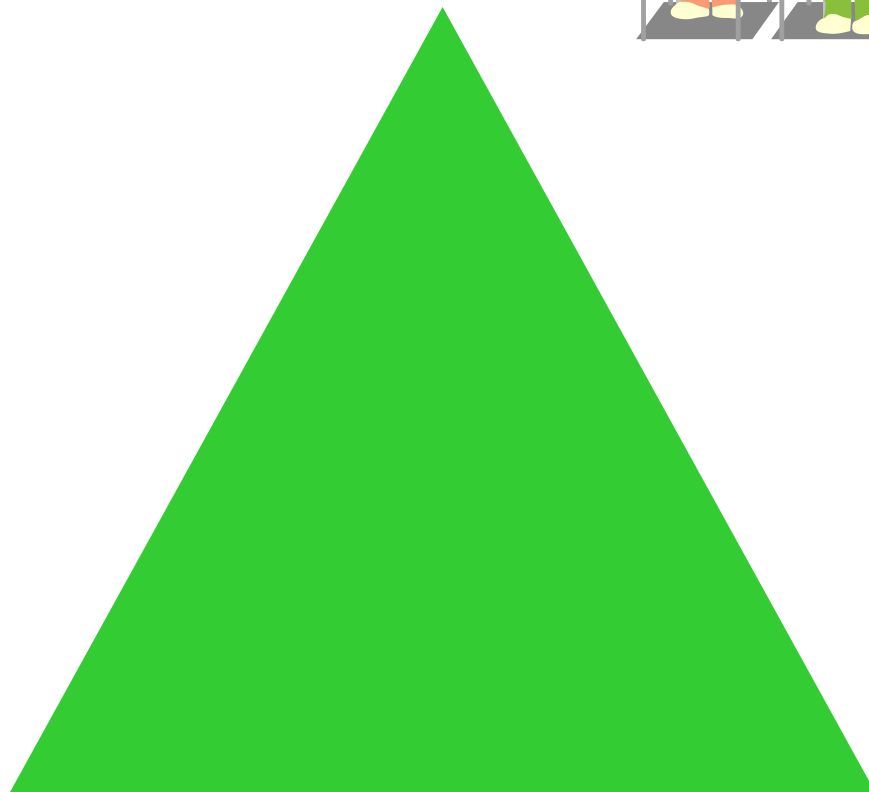
MOVING FORWARD
TOGETHER
← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

УЧЕНЬ

УЧИТЕЛЬ

**БАТЬКИ/ОСОБИ, ЯКІ ЇХ
ЗАМІНЮЮТЬ**

● ● **Форми оцінювання - діагностичне оцінювання**

1. Діагностичне оцінювання

- На початку навчального процесу вчитель визначає рівень компетентності учнів – вимірює початковий рівень, перевіряє те, що було вивчено раніше.
- Це вимірювання може мати форму тесту, бесіди, читання зразка тощо.
- **Грунтуючись на результатах, учитель може планувати викладання**, оскільки знає рівень навичок і компетентності кожної дитини

● ● **Форми оцінювання - формувальне оцінювання**

2. Формувальне оцінювання - це повчальне оцінювання, яке проводиться під час навчання та сприяє навчанню:

- ґрунтується на поставлених цілях;
- забезпечує зв'язок навчання з майбутнім;
- відбувається в усній (письмовій або обговорюється) формі;
- має місце у всіх інтерактивних ситуаціях у школі;
- взаємодія між учителем-учнем, учителем-учнем-батькам/особами, які їх замінюють;
- інформація про поступ у навчанні та результати навчання учня - якісна, описова;
- проміжне оцінювання, що проводиться протягом навчального року, є частиною безперервного оцінювання

Оцінювання
під час
навчання
=
формувальне
оцінювання

На початку навчального року учень

- повинен розуміти цілі та зміст занять з кожного предмету протягом навчального року. Це робиться з урахуванням віку;
- думає про широко використовувані методи роботи;
- домовляється разом з усіма учнями та вчителем про загальні інструкції й правила класу

● ●

**Оцінювання
під час
навчання
=
формувальне
оцінювання**

На перших батьківських зборах навчального року

- цілі та зміст кожного предмета в навчальному році повідомляються батькам (особам, які їх замінюють);
- учитель пояснює їм свою практичну теорію: що та як він викладає;
- як проводиться оцінювання: роз'яснення форм оцінювання;
- як сам учень бере участь в оцінюванні власного навчання;
- як батьки (особи, які їх замінюють) можуть брати участь в оцінюванні навчання своєї дитини

Форми формувального оцінювання

2.1. Обговорення питань оцінювання між учнем і вчителем:

- через певні проміжки часу вчитель і учень обговорюють між собою роботу учня в школі та його поступ у навчанні;
- такі обговорення орієнтуються на поступ у навчанні та результати навчання учня: тексти, твори, зошити, друковані зошити з вправами, вироби, твори мистецтва тощо;
- учень виконує усне самооцінювання, а вчитель висловлює свою думку;
- вони разом встановлюють цілі навчання, про які потім повідомляють батькам

● ● **Форми формувального оцінювання**

2.2. Обговорення питань оцінювання між учнем і вчителем:

- орієнтується на поступ, ставить цілі для майбутньої роботи у школі;
- ґрунтується на усному або письмовому самооцінюванні, проведеному учнем, та його результатах;
- спирається на оцінювання роботи в школі, проведене разом учнем і батьками;
- під час обговорення можуть використовуватися фотографії або відеозаписи, зроблені в ході викладання різних предметів

● ● **Форми формувального оцінювання**

2.3. Самооцінювання

- Учня вчать оцінювати власну роботу.
- Учитель розвиває в учня навички самооцінювання.
- Мета полягає у вихованні впевненого в собі учня, який знає про свої сильні сторони та напрямки, які потребують розвитку.
- Учитель вчить учнів виконувати самооцінювання та керує процесом. Це навичка

OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

TOGETHER
THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Форми формувального оцінювання

2.4. Взаємооцінювання – під час навчання

- Учні навчають давати один одному зворотний зв'язок.
- Учні тренуються давати позитивний/конструктивний зворотний зв'язок відповідно до визначених цілей.
- Приклади:
 - учні читають тексти разом у парах і дають один одному конструктивний зворотний зв'язок щодо швидкості та акторської майстерності;
 - на уроках мистецтва: учні обговорюють і дають зворотний зв'язок щодо роботи інших разом із рекомендаціями;
 - учні разом зі своїми партнерами читають письмові роботи (твори, презентації тощо) та надають зворотний зв'язок

OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

TOGETHER

THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Форми формувального оцінювання

2.5. Групове оцінювання

- Навчання навичкам самооцінювання та взаємооцінювання може починатися з групового оцінювання.
- Наприклад:
 - група оцінює свою роботу після завершення проєкту або роботи в групі;
 - чого ми навчилися, як група працювала разом;
 - якою була моя роль у групі;
 - чи був поділ роботи вдалим;
 - що не спрацювало в групі, чому;
 - що можна покращити наступного разу?

OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

TOGETHER
THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Проміжне оцінювання протягом навчального року є частиною формувального оцінювання

2.6. Проміжне оцінювання

- Школа/муніципалітет може прийняти рішення про проведення проміжного оцінювання: коли, як і скільки разів воно буде виконуватися протягом навчального року.
- Може йтися про підготовку проміжного звіту.
- Може бути організовано обговорення питань оцінювання між учнем, батьками/особами, які їх замінюють, і вчителем.
- Може ґрунтуватися на самооцінюванні учнем, оцінюванні вчителем та оцінюванні батьками (особами, які їх замінюють).
- Ведення записів: портфоліо, тести, іспити, твори мистецтва, вироби, проекти, твори тощо

Проміжне оцінювання протягом навчального року є частиною формувального оцінювання

У Школі підготовки вчителів Віккі проміжне оцінювання проводиться в січні.

Проміжне оцінювання є частиною формувального оцінювання.

- Проміжне оцінювання включає обговорення питань оцінювання між батьками (особами, які їх замінюють), учнем і вчителем (близько 30 хв / сім'я)
- Під час оцінювання учень виконує самооцінювання
- Оцінюються результати та поступ у навчанні учня
- Оцінюється робота учня з різних предметів
- Оцінюється поведінка
- Ставляться цілі для майбутнього навчання

Оцінювання - це діалог

1. Між учителем і учнем - зворотний зв'язок, зв'язок, орієнтований на майбутнє:

- обговорення питань оцінювання,
- система зворотного зв'язку: цілі навчання, поступ у навчанні та результати навчання; поведінка та робочі навички

2. Між учителем, учнем і батьками - зворотний зв'язок, зв'язок, орієнтований на майбутнє:

- обговорення питань оцінювання,
- система зворотного та орієнтованого на майбутнє зв'язку: цілі навчання, поступ у навчанні та результати навчання; поведінка та робочі навички

3. Між учнями: взаємооцінювання, групове оцінювання

● ● **Форми оцінювання - підсумкове оцінювання**

3. Підсумкове - оцінювання рівня компетентності

- Відбувається після вивчення модуля, після його закінчення – як були досягнуті цілі – інформація для вчителя, учня та батьків щодо результатів навчання та робочих навичок
- **Стосується минулого** – чого навчився учень, як опанував предмет
- Звіт за навчальний рік наприкінці навчального року;
- Підсумкове оцінювання наприкінці базової середньої школи (9-й клас)

● ● **Форми оцінювання - підсумкове оцінювання**

Чи були досягнуті учнем цілі?

- Підсумкове оцінювання допомагає нам, вчителям, дізнатися про те, як ми навчали – чи навчився учень та досягнув цілей.
- Самі учні повинні знати, навчились вони чи ні.
- Батьки повинні знати, навчився учень чи ні.

Якщо результати не дуже гарні – потрібно подумати про причини: чому учні не досягли цілей?

Учень має задуматися про те, як він вчиться, і зрозуміти процес навчання!

Форми оцінювання - прогностичне оцінювання

4. Прогностичне оцінювання - попереджувальне оцінювання:

- постановка нових цілей для майбутнього навчання;
- спільні роздуми про те, що і як вивчати в майбутньому;
- спільні роздуми з учителем про те, якої допомоги, ймовірно, потребує учень

Два виміри оцінювання – за своєю природою, оцінювання може

надавати підтримку або *бути демонстрацією влади,*

спрямовувати або *ранжувати,*

дивитися в майбутнє або *минуле,*

базуватися на сильних сторонах або *проблемах,*

розширювати права та можливості або *недооцінювати,*

сприяти різноманітності або *однорідності,*

зосереджуватись на завданнях або *змаганні*

Процес навчання

Цілі

Імплементація

Оцінювання

Звіти

Звіти за навчальний рік надаються наприкінці кожного навчального року.

Предмети, групи предметів і поведінка оцінюються усно (письмово), за бальною системою або у комбінованій формі.

Звіт за навчальний рік може бути усним (письмовим) до кінця 4 класу.

Школа може вирішити обрати форму усного звіту за навчальний рік.

Бал (4-10) може бути доповнений усною оцінкою. Оцінювання робочих навичок є складовою частиною оцінювання предмета.

Наприкінці 9 класу учні отримують сертифікат про освіту, який використовується для подачі заявки на подальше навчання.

Усний звіт і звіт у балах (свідоцтво)

- Звіт за навчальний рік не може бути сюрпризом для учня та батьків.
- **Усний (письмовий) звіт (1-3 класи)**
 - Форму обирає муніципалітет/школа.
- **Звіт у балах (4-9 класи)** – може доповнюватися усною характеристикою.

10 = відмінно

9 = дуже добре

8 = добре

7 = задовільно

6 = достатньо

5 = пройдено

4 = не зараховано

Звіти

Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами

- Якщо в учня є індивідуальний навчальний план (інтенсивна або спеціальна підтримка), оцінювання відбувається відповідно до плану.

У навчанні учня бере участь учитель для дітей з особливими освітніми потребами.

Учні іммігрантського походження

- Оцінювання учня іммігрантського походження може бути усним (письмовим), за винятком підсумкового оцінювання

● ● Етичні принципи оцінювання

Оцінювання повинно бути

- правдивим,
- справедливим,
- заохочувальним,
- простим,
- різнобічним,
- таким, що розширює можливості,
- спрямованим на різні галузі навчання,
- учень починає усвідомлювати, хто він такий, своє навчання та свій процес навчання.

Оцінювання завжди суб'єктивне, але має прагнути до об'єктивності

ДЕНЬ 4: 31 жовтня 2020 року
10.45-11.30

**КУЛЬТУРА ОЦІНЮВАННЯ В БАЗОВІЙ ОСВІТІ –
РІЧНИЙ ПЛАН ОЦІНЮВАННЯ**

Розвиток системи оцінювання в школі - загальні правила

● ● **Культура оцінювання в школі - загальні правила**

- Знання нормативно-правової бази: закон
- Освітня програма = норма, стандарт - > освітня програма школи
- Школа та вчителі можуть використовувати різні методи = формувальне оцінювання
- Загальний погляд на основні концепції оцінювання
- Загальне розуміння методів оцінювання в школі

● ● **Культура оцінювання в школі - загальні правила**

Група з питань оцінювання, яка розробляє рамкову структуру плану.

Зобов'язання дотримуватися річного плану оцінювання.

Загальноприйняті правила

1. Що оцінюється?
2. Коли відбувається оцінювання?
3. Хто оцінює?
4. Кого оцінюють?
5. Як відбувається оцінювання?

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ
← ПРОЕКТ СПІФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

FCG.

● ● Річний план оцінювання в школі

Вчителі разом вирішують та складають загальний план на весь навчальний рік, керуючись методами оцінювання в школі:

- у плані вказується, як проводиться оцінювання в школі;
- всі дотримуються загальноприйнятих правил;
- рівень школи;
- рівень учителя та учня;
- рівень батьків/осіб, які їх замінюють

● ● Компетентність учителя з оцінювання

Знання та навички вчителя з оцінювання

- Учитель дотримується загальноприйнятих методів оцінювання в школі й таким чином виконує річний план оцінювання.
- Учитель може застосовувати різні форми оцінювання під час оцінювання навчання учнів.
- Крім загальноприйнятих методів учитель також використовує методи, які відповідають його власній педагогіці.
- Учитель розуміє важливість оцінювання як складової частини навчання учня.
- Учитель розуміє роль батьків в оцінюванні навчання учня.

Учитель знає

- що, чому, коли, як?

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ
← ПРОЕКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

FCG.

● ● Компетентність учня з оцінювання

Розуміння зворотного зв'язку в формі оцінювання учня

- Як учень розуміє зворотний зв'язок у формі оцінювання, який йому надали?
- Як він може його використати у своєму власному навчанні?
- Як він вчиться розуміти свій власний процес навчання через зворотний зв'язок у формі оцінювання?
- Як він може оцінити себе?
- Як він може надати зворотний зв'язок одноліткам?
- Як учень як член групи може надати зворотний зв'язок групі?

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ
← ПРОЕКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

FCG.

Компетентність батьків/осіб, які їх замінюють, з оцінювання

Як батьки/особи, які їх замінюють, розуміють навчання своєї дитини за допомогою оцінювання?

- Повинні досить часто отримувати різнобічний зворотний зв'язок про хід навчання, результати навчання, роботу та поведінку своєї дитини.
- Повинні мати можливість брати участь в обговоренні результатів оцінювання учня.
- Мають можливість дізнатися, як підтримати навчання своєї дитини завдяки інформації, отриманій у результаті оцінювання.

● ● Інструментарій 17

- Це приклад річного плану оцінювання школи.
- Він ґрунтується на національній базовій освітній програмі та власній шкільній практиці.
- Ідея полягає в тому, щоб його дотримувався кожний учитель.
- Його варто представити та пояснити учням і батькам.

●● Інструментарій (17-18):

1. Подумайте про річний план оцінювання своєї школи.
2. Візьміть незаповнену форму річного плану оцінювання й напишіть річний план оцінювання своєї школи.
3. Розбийтесь на групи з 5 осіб та складіть такий план разом.

Хто проводить оцінювання? Рівень школи Рівень вчителя/учня

Рівень батьків/осіб, які їх замінюють

Коли відбувається оцінювання?

Що оцінюється?

Як відбувається оцінювання?

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ
← ПРОЕКТ СПІФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

FCG.

Практика оцінювання у фінських школах (конспект)

За матеріалами тренінгу з оцінювання, який проводили фінські експерти експерти Аня Хурінайнен-Косунен та Рійя Палмквіст.

Тренери:

Аня Хурінайнен-Косунен, магістр освіти, учителька початкових класів, учителька-предметниця; посада: викладачка Гельсінського університету, учителька Школи підготовки вчителів Віккі;

Рійя Палмквіст, кандидатка наук, учителька початкових класів, учителька-спеціалістка для роботи з дітьми з особливими освітніми проблемами; посада: радниця Національного агентства Фінляндії з питань освіти.

Структура тренінгу

1. Система оцінювання у загальноосвітній школі.
2. Оцінювання та підтримка навчання учнів.
3. Навчальний та індивідуальний навчальний план учнів.

1. Система оцінювання у загальноосвітній школі

Кожна школа має власну програму і свою практику оцінювання. Її регулює низка документів:

- закон та указ про базову освіту;
- національна базова освітня програма, на якій учителі базують свою роботу;
- шкільна освітня програма, яку створюють на основі національної освітньої програми
- - Кожна школа може мати також власне розпорядження і вчительську практику щодо цієї роботи. Навіть кожен учитель та вчителька має певні практичні підходи до своєї роботи. Вони базуються на їхньому досвіді й практиці.
 - Учителям довіряють у Фінляндії, тобто вчитель чи вчителька самостійно створює відповідну освітню програму та оцінює навчальні досягнення учнів.
 - У Фінляндії кожен учитель / вчителька оцінює свою роботу. Ідеться про неформальне оцінювання, а саме самооцінювання через оцінювання навчання учнів. Воно допомагає зрозуміти, що учні засвоїли, що вони вже знають, і тоді вчитель планує оцінювання.

Є три основні види оцінювання учнів:

- діагностичне оцінювання,
- формувальне оцінювання (це постійне безперервне оцінювання впродовж навчального року),
- підсумкове оцінювання, яке відбувається наприкінці шкільного року.

Закон та указ про базову освіту в Фінляндії

У Фінляндії є [указ про базову освіту](#). Важливою частиною закону є оцінювання, мета якого — направляти й заохочувати процес навчання, розвивати здатність учнів до самооцінювання. Процес навчання учнів, результат навчальної діяльності на певному етапі та їхню поведінку мають оцінювати різнобічно.

Інформація про хід навчання дитини, її роботу й поведінку повинна надаватися учням та їхнім батькам / особам, які їх замінюють, так часто, як це потрібно. Більш докладні інструкції про надання такої інформації містяться в освітній програмі.

Це означає, що вчителі мають пояснювати школярам, чого вони будуть навчатися протягом року, встановлювати цілі на рік, інформувати про них батьків, які мають розуміти над чим працюють учні в школі.

Педагоги мають заохочувати, підтримувати дітей увесь час. Робити це, оцінюючи успішність учнів, а саме досягнення поставлених цілей. Об'єкти оцінювання зафіксовані в нашій програмі, але кожна школа розробляє власний план навчання, кожна має свої цілі щодо того, чого мають навчитися діти. Учителі повинні слідувати цій програмі, планувати свою роботу й оцінювання під час навчального року, а в кінці — оцінити навички, ефективність роботи учнів, їхню успішність, чого вони навчилися, а також прогрес у роботі школи.

Об'єкти оцінювання в освітній програмі

В освітній програмі визначено такі об'єкти оцінювання:

- результати навчання і навчальний поступ, тобто, що засвоїли діти протягом навчального року, якого рівня вони досягли;
- навички учнів, які стосуються окремо кожного навчального предмета, адже для математики треба один набір навичок, а для фізкультури, образотворчого мистецтва, рідної мови — інші. Є й спільні для всіх ключових компетентностей вміння, наприклад, співпрацювати з іншими особами, розв'язувати проблеми;
- поведінка учнів. Оцінюють поведінку дитини всі її вчителі. Оцінювання не зосереджується на особистісних характеристиках учня / учениці. Це поведінка у класі, їдальні, на ігровому майданчику, під час екскурсій.

В освітній програмі зазначаються компетентності та критерії оцінювання їх сформованості. Результати, засновані на цілях в межах кожного предмета, також впроваджуються.

Досягнення цілей оцінюють спільно за допомогою описів попередньо узгоджених оцінок або критеріїв.

Звіт

Наприкінці навчального року, на 22-му тижні навчання, учні отримують звіт за навчальний рік. Звіт показує, як були досягнуті поставлені на навчальний рік цілі щодо опановування відповідних компетентностей.

Протягом навчального року може відбуватися проміжне оцінювання, якщо так вирішить школа чи муніципалітет. Проміжне оцінювання не є обов'язковим, але до нього можна вдаватися.

Звіти за навчальний рік надають з певних предметів або груп предметів. Поведінку зазвичай оцінюють письмово або усно, за допомогою балів або у комбінованій формі. Звіт за навчальний рік може бути усним або письмовим до кінця сьомого класу.

Школа обирає форму усного звіту за навчальний рік.

Бали можуть бути доповнені описовою оцінкою.

Оцінювання навичок є частиною оцінювання за предметами. Наприкінці дев'ятого класу учні отримують сертифікат про освіту, який використовують для подачі заявки на подальше навчання. Це може бути професійно-технічна освіта, яку здобувають у коледжі, або навчання у старших класах.

Усний звіт і звіт у балах (сертифікат)

У кінці кожного навчального року надається звіт про навчальний рік. Як діти, так і батьки мають знати, чого очікувати у звіті.

Для учнів з особливими освітніми потребами пишуть окремі звіти відповідно до навчального плану. Це, до речі, частина інклюзивної освіти в нашій країні, тобто у дітей з особливими потребами може бути окремий план навчання, посилений або зі спеціальною підтримкою. До оцінювання досягнень учнів з особливими освітніми потребами долучається вчитель/-ка спеціальної освіти.

Учні емігрантського походження — це діти, для яких рідна мова не фінська. Вони також отримують свої звіти за навчальний рік. Оцінювання досягнень учнів емігрантського походження може бути усним або письмовим, крім підсумкового оцінювання. Учителі не оцінюють компетентності цих дітей з фінської мови, але оцінюють сформованість компетентностей з інших предметів. І все це надається в описовому оцінюванні.

2. Оцінювання та підтримка навчання у фінській загальноосвітній школі

Послідовний шлях навчання для кожної дитини — рівні можливості всім

У Фінляндії існує інклюзивна освіта в межах системи освіти. Починається все з раннього дитинства, тобто виховання та освіти дітей молодшого віку, від нуля до шести років. Навіть є відповідна освітня програма для закладів дошкільної освіти, адже там формуються відповідні навички до навчання. Дуже важливо їх формувати з раннього дитинства. Ми тільки у 2018-му розробили таку освітню програму виховання та навчання дітей молодшого віку. Вважаємо, що це важливо, адже рання підтримка — це найкраща підтримка. Дуже важко виправляти навички письма чи мовлення підлітків. Легше зробити це на ранньому етапі.

Що робити, коли вчителя/-ку починає непокоїти успішність учня / учениці?

Ми намагаємося розпочати підтримку розвитку потрібних навичок із раннього дитинства. Далі — плавний перехід у розвитку навичок, тобто дитина переходить з еквівалента нашого садка до першого класу чи, можливо, до закладу дошкільної освіти, а потім до першого класу. Після навчання в молодшій школі відбувається плавний перехід до базової освіти. Це потрібно для координації зусиль педагогів та володіння інформацією щодо можливостей підтримання цієї дитини. Новий учитель або вчителька завжди повинні зорієнтуватися і поставити питання: «Як я можу допомогти тобі в навчанні? Які проблеми у тебе виникали в минулому?». Отже, підтримувати дитину потрібно весь час.

Важливо документувати оцінювання в електронному чи письмовому форматі, зберігати записи. Вони мають «переходити» далі разом з дитиною з дотриманням принципу конфіденційності.

Ми говоримо, звичайно, про педагогічну підтримку. Тобто не слід виставляти діагнозів, тільки описувати, як можна допомогти дитині в освітньому процесі. Ми не пишемо, що в цієї дитини дислексія, тому треба так і так, ні. Ми робимо записи для того, щоб досягнути оптимальних результатів у читанні чи в опановуванні навичок письма, знати, на що звернути увагу у навчанні цієї дитини.

Ми намагаємося позбуватися діагнозів та ярликів. Стан здоров'я — це особиста справа, яку не висвітлюють. Виняток — якщо це серйозно впливає на процес навчання інших дітей чи самої дитини. Ми багато говорили про співпрацю з батьками. Коли в дитини є особливі освітні потреби, важливо сприймати батьків як найкращих експертів з її навчання.

Оцінювання навчання учнів, які потребують підтримки

Ідеться не лише про труднощі в навчанні, слід звертати увагу й на поведінку учнів. Можна використовувати різні методи для того, щоб допомогти учням дотримуватися правил поведінки у класі, групі. Має бути певний план, як ви будете допомагати дитині. У нас є спеціалізовані школи та спеціалізовані класи для тих, хто не може належним чином навчатися у звичайному освітньому середовищі. Кількість таких шкіл та класів наразі скоротилася у Фінляндії, адже ми дещо переосмислюємо наше бачення школи. Ми ласкаво вітаємо усіх дітей у звичайній школі, яка є безпечною для кожної дитини.

3. Навчальний план та ІНП (збір даних)

Навчальний план передбачає визначення сильних сторін дитини

Спочатку визначаються сильні сторони учнів. Діти вмотивовані тим, що ми говоримо про їхні сильні сторони, але не наголошуємо на слабких.

Як школярам найліпше навчатися?

Сама дитина знає найкраще, її можна спитати: «А як тобі краще вчитися? Наприклад, коли ми пишемо, читаємо, рахуємо?». Дитина відповідає, а вчитель/-ка робить висновок, наприклад: «Тобі легше, коли ти почуєш цю історію, а не будеш її читати».

Яка допомога потрібна учню / учениці, як направляти школярів?

Спрямувати учнів — це дуже важливо, особливо для тих дітей, які потребують додаткової підтримки. Вони повинні знати, як вони виконали завдання, їм потрібно багато коментарів від дорослих і педагогів. Також нам слід збирати інформацію про цю дитину, а потім передавати її в наступний клас, щоб наступні вчителі знали це й використовували, щоб підтримувати дитину.

Загальне бачення і цільові показники щодо відвідування школи

Щодо відвідування школи, то ця проблема стає дедалі серйознішою у Фінляндії. Діти іноді не хочуть ходити до школи, вони не почувають себе там безпечно, бувають емоційні та психологічні проблеми, і нам треба підтримувати цих дітей, здійснювати індивідуальний підхід.

Комунікативні вміння, а також поведінка в шкільній громаді — це не теж саме, що й поширені труднощі навчанням письма, читання чи математики. Дітям потрібно надавати підтримку, планувати це й прописувати, вказуючи, як, кому і коли таку підтримку надавати. Є дуже багато способів підтримувати дітей. Наприклад, формувати групи. Вони мають бути гнучкими. Оскільки ми ділимо дітей на постійній основі, то повинні давати всім однакові можливості. Не слід завжди виділяти в окрему групу тих, хто вчиться швидше або повільніше, ліпше часто змінювати учасників груп.

Які методи можуть бути використані під час оцінювання?

Ми використовуємо спостереження за роботою та результатами навчання під час уроків, документацію, письмові роботи, письмові іспити, усні іспити, висновки, проєкти та резюме, які візуалізують навчання, відео, портфоліо (збірки робіт учнів).

Усі види робіт потрібно документувати, записувати абсолютно все, що ми пропонуємо дитині з особливими освітніми потребами.

Планування підтримки для навчання

План складає вчитель/-ка для кожної дитини. У деяких школах вчителі обирають писати такий план підтримки для всіх дітей, які її потребують. Це не заборонено, але краще робити це індивідуально для тих, кому потрібна допомога. Насамперед слід визначити та вказати цілі, адже ми не можемо оцінювати, якщо немає цілей.

Ми пишемо: цілі, зміст, як будемо оцінювати цю дитину, які інструменти оцінювання використовувати. Важливо перевіряти, чи цілей досягнуто та чи ваш план було виконано, перед тим, як визначити нові цілі.